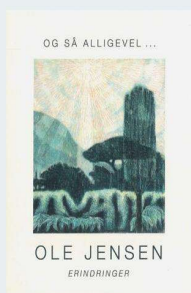

TEKST: SANNE B. THØISEN, PASTOR OG PH.D.

Naturen er vores agtelse værd

En fejludvikling i kristendomsfortolkningen har medført et brutalt natursyn, som har ført til den økologiske krise, vi står i i dag. Dr.theol. Ole Jensen var blandt de første til at pege på alvoren. Hans erindringer giver et indblik heri og er samtidig en rig kilde til viden om nyere dansk teologihistorie

Titel / Og så alligevel... Erindringer
Forfatter / Ole Jensen
Forlag / Klim 2019
Sidetæl / 358
Pris / 299,95

Velskrevne lærde biografier og erindringer er dog en herlig genre! Den forener romanens spænding og plot med essayets særlige invitation til medtænkning og den videnskabelige artikels vidensformidling. Nogle af os plejer om genren at sige: "det er gratis!" i betydningen her får man meget uden at skulle svede over det.

Ole Jensens erindringer er ingen undtagelse. En forfatter med fortælleglæde og noget på hjerte – og hjerne – indbyder jo til den rene lystlæsning. Velvidende for læseren at her er megen alvor på spil, for det må nu engang også være et vove-stykke og af og til vemodigt sådan at tage sit liv op i tilbageblik og se, hvad det egentlig var, man var med til. "Sidenhen" som det hedder hos Blixen, sidenhen kan mønstre og mening vise sig i det, der måske til tider blev oplevet som tilfældigt eller omsonst.

Der blev grinet meget dengang

Ole Jensen ser oplagt to gennemgående tråde i sit voksne liv: Først den teologiske og filosofiske inspiration fra K.E. Løgstrup og sin egen videreudvikling heraf, dernæst engagementet i kritikken af kulturens herskende natursyn med bud på alternativer. Og de to tråde er uløseligt flettet ind i hinanden. Hos Løgstrup henter Ole Jensen kritikken af den dialektiske teologis snævre centrering omkring synd-nåde-tænkningen eller kristocentrismen. Det er en kristendom uden skabelsestro, og den er fatal, dels fordi den kommer til at lukke sig om sin egen kirkelige påståelighed, og dels fordi den ubekymret overlader naturen til videnskaben og teknologien, uden sans for at den er mere end materiale for videnskabelige undersøgelser, der kan omsættes til tekniske landvindinger.

Naturen er ikke kun vores omgivelse, den er også vores op-hav, som vi er dybt forbundet med fra åndedræt til sansning. Vi er altid allerede en del af den materielle verden, fordi vi ikke kun har bevidsthed, men også og først er kroppe. Også i vores "åndelige stofskifte", for i det kropsligt sanselige møde med naturen i dens mangfoldige skikkelser oplades vi selv stemningsmæssigt. Her er digteren Thorkild Bjørnvig en væsentlig inspiration.

Det er indlysende, at det natursyn har haft ringe kår i en kultur, der til dels med rette har været fascineret af sine egne civilisatoriske fremskridt, der nok var dybt afhængige af naturbeherskelse, men som ikke så, at den har en grænse, hvor naturen 'slår igen'. Det så Ole Jensen meget tidligt i begyndelsen af 70'erne. I dag er der vist ikke så mange, der synes, det er sjovt at sige 'klimatosse', men der blev grinet meget dengang.

I vækstens vold

I sin disputats og sit videre akademiske arbejde har Ole Jensen opsporet nogle af kilderne til dette brutale natursyn og fremhæver – kort fortalt – at det skyldes en fejludvikling i kristendomsfortolkningen i en slags "gnostisk dualisme", der bevæger sig bort fra sine jødiske rødder, hvor naturen ganske vist ikke er guddommelig, men heller ikke kun materiale, men tværtimod ses som forunderlig og derfor agtelse værd. Det natursyn kan man godt tilslutte sig uden at bekende sig til hverken jødedom eller kristendom med skabelsestro, men man kan jo også med Løgstrup sige, at det "lægger en religiøs tydning nær". Og en forkyndelse, der ikke knytter den forbindelse til vores grundlæggende vilkår i verden, og de erfaringer vi gør, har i hvert fald dømt sig selv til isolation.

Som opfølgning på disputatsen skrev Ole Jensen en folkebog om natursyn og økologi, vi ville i dag sige klimakrise, nemlig *I vækstens vold*. Den vakte enorm debat og satte mange konstruktive tanker i gang, både herhjemme og i det øvrige Norden og blev også oversat til adskillige andre sprog. Som nyudnævnt professor i dogmatik i København blev Ole Jensen også en efterspurgt foredragsholder både i og uden for landets grænser. Efter få år valgte han imidlertid professoratet fra til fordel for et domprovsteembede.

Skiftet blev til glæde for rigtig mange mennesker. Fra nu af var det det kirkeligt og folkeligt-kulturelle arbejde, der kom i centrum. Og Ole Jensen kom vidt omkring fra domprovst til højskoleforstander på Grundtvigs Højskole og rektor for den nyoprettede Præsternes Efteruddannelse, og i to perioder medlem af Etisk Råd. Sideløbende har han været og er fortsat en særdeles aktiv samfundsdebator. Ikke en 'mene og synes'-blogger eller en destruktiv polemiker, men en som har argumenterne i orden og appellerer til både fornuft og erfaring.

Bare rolig, der kommer anekdoter

Hans formidlingsevner er betragtelige – også i *Og så alligevel*. Akademisk grundighed tilsiger ham at bruge de præcise ter-

mer og vendinger, men højskole-, konfirmandlæreren og den folkelige foredragsholder husker at give en forklaring i parentes. Og når det ser ud til at blive lidt tungt, skynder han sig at sige, at sagen kræver det, og at der vil være masser af anekdoter undervejs.

Erindringerne lyser af glæde ved mødet og samværet med et væld af forskellige mennesker kendte som ukendte, dem han var enige med og dem han ikke var.

Men også rummeligheden har en grænse, ved "teologisk selvsvingsvrøvl", når det hele bare kører i tomgang, er det bedst at ryste støvet af fødderne og flytte sig.

Erindringerne går så vidt muligt uden om forfatterens privatliv, heldigvis, for ens privatliv involverer jo også altid andres og deres ret til at have det i fred. Men vi kommer med i barndomshjemmet, på gymnasiet og højskolen, på studiet både i København og Aarhus, til studieårene i Marburg og på et langt ophold i Indien.

Og vi bliver ikke snydt for et endog meget skarpt opgør med Sløk – igen sagligt velbegrundet – eller en interessant historie om forholdet til Peter Kemp, der længe var præget af gensidig mistillid, men som endte med forsoning. Ole Jensen citerer om sorgen ved brudte forhold Bernhard Schlink for "Senere ulykke dementerer ikke tidligere lykke". Måske kan det også vendes om, så fjendskab og anden ulykke kan vendes til fred og fordragelighed? ■

I dag er der vist ikke så mange, der synes, det er sjovt at sige 'klimatosse', men der blev grinet meget dengang.